

Standaard

Harzers

Uitgegeven door:
Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

Copyright by NBvV.
Alle rechten voorbehouden

Uitgave: november 1999

OPMERKING VOORAF:

Om het document snel te kunnen downloaden zijn figuren en opmaakruimten verwijderd.
De bladzijdennummers van de inhoudsopgave zijn daardoor niet meer juist.

INHOUDSOPGAVE:

Het lied van de Hazerkanarie 1

Algemeen	1
Het lied	1
Normen voor de beoordeling.....	1
De vormen van de zangtoeren	2
De keurlijst van de NBvV.....	3
Beschrijving van de toeren	4
De hoofdtoeren	5
De holrol	5
De knor	5
De waterrol	6
De middentoeren	6
De holklingel	6
De fluiten	6
De schokkel	7
De kloeken.....	7
De afgezette kloek.....	7
De kloekrol	8
De eenvoudige toeren	8
De klingeltoeren.....	8
De klingel.....	8
De klingelrol.....	8
De indruk	9
Strafpunten.....	9
Stamharmonie	10

HET LIED VAN DE HARZERKANARIE.

Algemeen.

De Harzerzangkanarie behoort evenals de Waterslager en de Timbrado tot de drie erkende zangkanarie rassen. Zangkanaries worden uitsluitend op hun zang beoordeeld. Voor elk ras geldt een eigen beoordelingsstelsel, maar er zijn ook overeenkomsten onder andere de deelbaarheid.

De verschijningsvorm valt geheel buiten de beoordeling. In internationaal verband (COM) kunnen echter wel vogels worden ingezonden die zowel op zang als op kleur of postuur worden beoordeeld. Deze vogels worden respectievelijk ingedeeld in de rubrieken zang / kleur en zang / postuur.

De ingezonden vogels moeten voldoen aan algemene regels die de NBvV aan de deelname van tentoonstellingen verbindt.

Om de zang te kunnen beoordelen is een goede kennis van de zang een alles overheersende vereiste. Het is tevens de sleutel voor een succesvolle kweek. Het gaat daarbij om de volgende vier onderdelen:

- Het kennen en begrijpen van het doel van de zangveredeling.
- Het bepalen van de zangtoeren met naam.
- Het vaststellen van de waarde van de toer volgens de gebruikelijke normen.
- Het kennen van de fouten, die schade doen aan de welluidendheid van het lied en de negatieve waarde daarvan bepalen.

Het lied.

Het lied bestaat uit de diverse opeenvolgende toeren in een zangbeurt. Per zangbeurt is er variatie in het gebrachte lied mogelijk. De zangtoeren worden onderverdeeld in toongrepen. De toongrepen bestaan uit klinkers en medeklinkers.

Zang is erfelijk. Het is echter ook vatbaar voor aanleren van niet erfelijke stukken, die de vogel van buitenaf worden bijgebracht. Zang is een uiting van mannelijke geslachtsdrift. De zang van een zangkanarie is een kunstgezag, door mensen opgebouwd en veredeld. De zang van de Harzer moet daarom beschaafd zijn. Er mag niets in voorkomen dat het gehoor kwetst. Is dat laatste het geval, dan is er geen sprake van kunst.

Normen voor de beoordeling.

Om zo goed mogelijk tot een gelijke wijze van beoordelen te komen zijn er een aantal normen opgesteld waaraan de zangtoeren moeten voldoen. Deze normen zijn:

- De **classificatie**, de indeling in eenvoudige - midden- en hoofdtoeren met de daaraan gekoppelde punten maxima
- De **toondiepte**
- De **toonvolheid**
- De **kracht**
- De **lengte van de toer**
- De **afwisselingsmogelijkheid**.

Hoewel kennis van de toeren nuttig is, is 't slechts een hulpmiddel bij de beoordeling van de zang. Een geoefend oor en gevoel voor muzikale geluiden, een gezond oordeel en veel praktische ervaring zijn minstens zo belangrijk.

Daarom is het keursysteem gebaseerd op de volgende **hoofdwet**, bestaande uit de gedachten omtrent belonen en straffen:

- **Alles wat de muzikale waarde van het lied kan verhogen moet kunnen worden beloond.**
- **Alles wat de muzikale waarde van het lied kan schaden moet kunnen worden gestraft.**

Het maximum aantal punten voor de toeren in het keursysteem is steeds door drie deelbaar.

Deze deelbaarheid is belangrijk omdat de drie trappen van vergelijking voor de toeren- voldoende, goed en zeer goed – hiermee parallel loopt. Het loopt ook parallel met de indeling van de toeren in eenvoudige-, midden- en hoofdtoeren.

Ook bij de toekenning van de strafpunten voor fouten worden de drie trappen van vergelijking toegepast op achtereenvolgens slechte toeren, grove en zeer grove fouten.

De vormen van de zangtoeren.

Er worden in de zang van de Harzerkanarie drie vormen onderscheiden:

roltoeren,
onderbroken toeren en
samengestelde toeren.

Roltoeren zijn alle toeren van het kanarielied waarvan de toongrepen zijn verbonden. Ze hebben een rollende vorm omdat er geen ruimte tussen de toongrepen voorkomt.

Roltoeren zijn: holrol, knor, waterrol en klingsrol.

De kloekrol hoort hier niet bij. Dit is een kloek die in een versneld ritme wordt gebracht. Er blijft een tussenruimte tussen de toongrepen bestaan. Soms kan er een r in de toer worden ingevlochten.

Bij de onderbroken toeren zijn de toongrepen niet met elkaar verbonden. Ze hebben een zekere tussenruimte tussen elke toongreep.

Onderbroken toeren zijn: holklingsels, fluiten, schokkels, kloeken, kloekrol en klingsels.

Samengestelde toeren hebben een min of meer onderbroken vorm van toongrepen. Naast de grondtoon klinkt er een andere toon of accent door. Deze laatste is nauwelijks hoorbaar, maar zorgt wel voor het licht onderbroken karakter van de toer.

Samengestelde toeren zijn: kloekknor, klingsknor, dubbelkloek, waterkloek en klingskloek.

De keurlijst van de NBvV.

De laatste versie van de keurlijst van de NBvV wordt hieronder weergegeven.

Achter de goede en foute toeren is het maximale aantal punten vermeld. De hoofdtoeren hebben een maximum van 27 punten, de middentoeren 18 punten en de eenvoudige toeren 6 punten*. De voordracht van het lied is ondergebracht in de rubriek indruk. Het maximum hiervoor is 9 punten. In de praktijk gaat de keurmeester meestal niet hoger dan 6 punten.

* Tot het moment dat klingels en klingelrollen niet gesplitst waren was dit 9 punten.

Beschrijving van de toeren.

1. De hoofdtoeren.

De holrol.

- Een voldoende holrol wordt beloond met 1 tot 9 punten
- Een goede holrol wordt beloond met 10 tot 18 punten
- Een zeer goede holrol wordt beloond met 19 tot 27 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.
Als een vogel meerdere keren dezelfde vorm van de holrol laat horen, dan telt alleen de mooiste. Brengt de vogel de holrol in verschillende variaties dan leidt dit tot een hogere waardering.
Bekende variaties zijn de: **rechte, gebogen, koelerende, vibrerende en sproedelende holrol**.
De holrol heeft maar één medeklinker: de "r".
Goede klinkers zijn de "o" en de "oe", de 'u' kan nog goed zijn, maar is minder diep.
Slechte klinkers zijn de "a", "eu" en "ee".
De goede holrol klinkt als: **ro, roe**.
De holrol moet van **voldoende lengte** zijn. Het Harzerlied wordt gekenmerkt door lang aangehouden toeren. Bij de onderbroken toeren moet een voldoende aantal toongrepen te horen zijn.
Gebrekkige holrollen zijn: te kort, hees, gedrukt, neuzig en vlak.

De knor.

- Een voldoende knor wordt beloond met 1 tot 9 punten
- Een goede knor wordt beloond met 10 tot 18 punten
- Een zeer goede knor wordt beloond met 19 tot 27 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.
Als een vogel meerdere keren dezelfde vorm van de knor laat horen, dan telt alleen de mooiste. Brengt de vogel de knor in verschillende variaties dan leidt dit tot een hogere waardering.
Bekende variaties zijn: **de holknor, de kloekknor, de schroevende knor, de kollerknor en de klingelknor**.
De knor heeft de medeklinkers: "k" "n" en "r".
Goede klinkers zijn de "o" en de "oe".
Slechte klinkers zijn de "a" en "ee".
De goede knor klinkt als: **knorr, knoerr** en ook wel als **korr, koerr**.
De knor moet van **voldoende lengte** zijn.
Gebrekkige knorren: te kort, los, vlak, breed, waterig, klapperend en knetterend.

De waterrol.

- Een voldoende waterrol wordt beloond met 1 tot 9 punten
- Een goede waterrol wordt beloond met 10 tot 18 punten
- Een zeer goede waterrol wordt beloond met 19 tot 27 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.
De waterrol heeft de medeklinkers: "w", "g", "d", "l", "r" en "b".
Goede klinkers zijn de "o" en de "oe".
Slechte klinkers zijn de "a" "e" en "eu".
De goede waterrol klinkt als het borrelend geluid dat verkregen wordt door buisjes van verschillende

grootte op voldoende diepte onder water te steken en daarin te blazen. De medeklinkers moeten zacht zijn. De waterklank moet overheersen en enige variatie in toonhoogte hebben.

De waterrol moet van **voldoende lengte** zijn.

Gebrekkige waterrollen zijn te vergelijken met het geluid dat verkregen wordt als de buisjes niet diep genoeg in het water steken. Dan vervlakt de toon en kan zelfs spattend worden. De spattende waterrollen moeten als "slechte watertoeren" gestraft worden.

2. De middentoeren.

De holkingel.

- Een voldoende holkingel wordt beloond met 1 tot 6 punten
- Een goede holkingel wordt beloond met 7 tot 12 punten
- Een zeer goede holkingel wordt beloond met 13 tot 18 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.

Als een vogel meerdere keren dezelfde vorm van de holkingel laat horen, dan telt alleen de mooiste. Brengt de vogel de holkingel in verschillende variaties dan leidt dit tot een hogere waardering.

Bekende variaties zijn: **de vallende holkingel, de stijgende holkingel, soms komen ze beide voor.**

De holkingel heeft de medeklinkers: "h" of "l" (nooit beide tegelijk).

Goede klinkers zijn de "o" "oe" en "u".

Slechte klinkers zijn de "a" en "ee".

De goede holkingel klinkt als: **loeloeloe, hoehoehoe, hohoho, lololo** enz.

De holkingel moet van **voldoende lengte** zijn.

Gebrekkige holkingels: zijn vlak en/of breed, stotend, hupsend en getrokken. De laatste drie als gevolg van het invoegen van andere medeklinkers.

De fluiten.

- Voldoende fluiten worden beloond met 1 tot 6 punten
- Goede fluiten worden beloond met 7 tot 12 punten
- Zeer goede fluiten worden beloond met 13 tot 18 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.

Als een vogel meerdere keren dezelfde vorm van de fluiten laat horen, dan telt alleen de mooiste. Brengt de vogel de fluiten in verschillende variaties dan leidt dit tot een hogere waardering.

Bekende variaties zijn: **de vallende fluiten, de stijgende fluiten, soms komen ze beide voor.**

De fluiten heeft de medeklinkers: "d" of "t", mits niet te sterk uitgesproken.

Goede klinkers zijn de "o" "oe" in mindere mate "u" (voorafgegaan door de medeklinker).

Slechte klinkers zijn de "i", "e", "éé" en "eu".

De goede fluiten klinken als: **doedoedoe, dododo**, in een langzaam ritme, het langzaamste van alle Harzer toeren, met een grote onderbreking tussen de toongrepen.

De fluiten dienen ter afwisseling in het Harzerlied. Het aantal fluiten is 3 á 4 op dezelfde toonhoogte en 7 bij vallen of stijgen in dezelfde toer.

Gebrekkige fluiten zijn getrokken fluiten, ze hebben een te traag ritme gepaard aan een te lange grondtoon.

Bij *slechte* fluiten wordt de (meestal) slechte klinker voorafgegaan door slechte medeklinkers als: "s", "st", "ts" en "tz".

De schokkel.

- Voldoende schokkels worden beloond met 1 tot 6 punten
- Goede schokkels worden beloond met 7 tot 12 punten
- Zeer goede schokkels worden beloond met 13 tot 18 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.

Als een vogel meerdere keren dezelfde vorm van de schokkels laat horen, dan telt alleen de mooiste.

Brengt de vogel de schokkels in verschillende variaties dan leidt dit tot een hogere waardering.

Bekende variaties zijn: **rechte schokkels**, **vallende schokkels** en **stijgende schokkels**

De schokkel heeft de medeklinkers: “h” of “l”.

Goede klinkers zijn de “o” “oe”

Slechte klinkers zijn de “a”, “e”, en “eu”(de schokkel wordt meestal in de diepere lagen gezongen).

De goede schokkels klinken als: **hohoho**, **hoehoehoe**, **huhuhu**, **lololo loeloeloe**, **hahaha**.

Het ritme, de grondtoon en de ruimte tussen de toongrepen van de schokkel houden het midden tussen het ritme, grondtoon en tussenruimte van holklingel en fluiten. Naast het element van het ritme is er het element van de schokkende, wiegende beweging van de opeenvolgende toongrepen.

Bovendien maakt de vogel met zijn lichaam de schokkende beweging (alleen bij goede en zeer goede schokkels).

Van minder waarde zijn schokkels die *stotend* zijn (omdat de medeklinkers te sterk op de voorgrond treden) en de *slepende* schokkel (met een te lange grondtoon).

Slechte schokkels, die ontaard zijn en bestraft moeten worden zijn *vlak*, *belegen* of *neuzig*.

De kloeken.

A. De afgezette kloek.

- Voldoende kloeken worden beloond met 1 tot 6 punten
- Goede kloeken worden beloond met 7 tot 12 punten
- Zeer goede kloeken worden beloond met 13 tot 18 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.

Als een vogel meerdere keren dezelfde vorm van de kloeken laat horen, dan telt alleen de mooiste.

Brengt de vogel de kloeken in verschillende variaties dan leidt dit tot een hogere waardering.

Bekende variaties zijn: **de klingelkloek**, **de dubbelkloek** en **de waterkloek**.

De kloek heeft de medeklinkers: “gl” of “kl” (“bl” bij waterkloeken) voor en “k” achter de klinker. De aanvangsmedeklinker behoort zacht te zijn.

Goede klinkers zijn de “o” “oe” en bij waterkloeken “oi” “oei”.

Voldoende klinker is de “u”.

Slechte klinkers zijn de “a” “e” “eu” en “ee”.

Slechte medeklinkers zijn “s” en de “t”.

De goede kloeken klinken als: **kloek-kloek-kloek**, **gloek-gloek-gloek**;

bij waterkloeken als: **bloek-bloek-bloek**, **gloeik-gloeik-gloeik**

Slechte kloeken: zijn vlak, geslagen, klapperend of spattend (hebben een spattend geluid op het eind van de toongreep).

B. De kloekrol.

- Voldoende kloekrollen worden beloond met 1 tot 6 punten
- Goede kloekrollen worden beloond met 7 tot 12 punten
- Zeer goede kloekrollen worden beloond met 13 tot 18 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1.

Als een vogel meerdere keren dezelfde vorm van de kloekrollen laat horen, dan telt alleen de mooiste.

Brengt de vogel de kloekrollen in verschillende variaties dan leidt dit tot een hogere waardering.

Bekende variaties zijn: **de klingelkloekrol, de dubbelkloekrol en de waterkloekrol.**

De goede en slechte klinkers en medeklinkers van de kloekrol zijn dezelfde als die van de kloek. Het verschil met de afgezette kloek is dat de kloekrol gebracht wordt in een versneld ritme. De kloeken volgen elkaar snel op. Er is minder ruimte tussen de toegrepen. Soms kan een zachte “r” in de toer ingevlochten worden.

De eenvoudige toeren.

De klingeltoeren.

A. De klingel.

- Voldoende klingel wordt beloond met 1 of 2 punten
- Goede klingel wordt beloond met 3 of 4 punten
- Zeer goede klingel wordt beloond met 5 of 6 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1. De klingel heeft een kleine toonomvang en nauwelijks een mogelijkheid in de variatie van de grondtoon. Het is een onderbroken toer met een zeer eenvoudige structuur. De onderbreking mag niet te groot zijn. De medeklinkers van de klingel zijn: “**l**” en mits niet te hard de “**h**” of “**d**”. Alle andere medeklinkers zijn gevaarlijk, zoals “**ts**” en “**ds**”. De enige klinker is de “**i**”. (Bij diepe vogels past ook de “**u**”). De grondtoon moet helder en zuiver zijn. De snavel is bij het zingen van de klingel een beetje geopend. De goede toer klinkt dan als **lie, lie, lie**. Gebrekkige klingels zijn niet helder, hebben een te lange grondtoon of worden te vaak in het lied herhaald. Slechte klingels zijn neuzig, spits, hupsend of gestoten.

B. De klingelrol.

- Voldoende klingelrol wordt beloond met 1 of 2 punten
- Goede klingelrol wordt beloond met 3 of 4 punten
- Zeer goede klingelrol wordt beloond met 5 of 6 punten.

Een correcte beoordeling wordt bereikt bij toepassing van de normen op pagina 1. De klingelrol heeft een kleine toonomvang en nauwelijks een mogelijkheid in de variatie van de grondtoon. Het is een **roltoer**, die een ononderbroken vorm heeft. De enige medeklinker van de klingelrol is de “**r**” die niet te hard mag klinken. De klinker is de “**i**” en moet zuiver en helder worden gebracht. Een foute klingelrol wordt met een ver geopende snavel gebracht met een scherpe “**i**” en een harde “**r**” of “**s**”.

De indruk.

- Een voldoende indruk wordt beloond met 1 of 2 punten
- Een goede indruk wordt beloond met 3 of 4 punten
- Een zeer goede indruk wordt beloond met 5 of 6 punten.

In deze rubriek wordt de wijze van voordracht samen met de kwaliteit van de toeren in punten uitgedrukt. Hoewel de keurlijst een maximum van 9 punten vermeld, gaat de waardering niet verder dan 6 punten. Een hoger aantal wordt alleen gegeven om de kampioen aan te wijzen.

Vogels die het lied telkens afbreken, weinig zanglust hebben of een aantal toeren niet brengen kunnen hoogstens een voldoende waardering krijgen. Ook als het lied veel ruwe, onbeschaafde elementen bevat blijft de waardering op voldoende steken.

Een lied dat hier en daar fouten in één of enkele toeren heeft of zo nu en dan wordt afgebroken en bij vogels met matige zanglust komt niet verder dan goed.

Een zeer goede waardering is voor een vlotte voordracht met geen of heel weinig fouten.

Bovenstaande is meer een indicatie dan een strakke regel.

Strafpunten.

In de meeste gevallen zullen geen strafpunten worden gegeven, een aantekening is voldoende. Als een toer zo slecht is dat de welluidendheid geschaad wordt dan wordt een "0" gegeven bij de betreffende toer. Komen er zwieren, ophalen en neustoeren in het lied voor, dan kan er misschien toch beter een strafpunt worden gegeven. Vooral bij zwieren, die met ver geopende snavel en in scherpe toon worden gezongen is een strafpunt op zijn plaats. Ook ophalen, die niet kort en zacht zijn, kunnen niet ongestraft blijven.

In al deze gevallen moet er ook een aantekening op de keurlijst komen. De inzender weet dan waar hij aan toe is.

Stamharmonie.

- Voldoende wordt beloond met 1 punt
- Goed wordt beloond met 2 punten
- Zeer goede wordt beloond met 3 punten

Punten voor stamharmonie worden gegeven al naar gelang de vier vogels van een stam in hun zangprestaties meer eenheid vertonen. Hierbij wordt vooral gelet op toonaard en toerenform en de variaties in de toeren. Eén vogel in een stam die sterk van de andere drie afwijkt, kan er de oorzaak van zijn dat voor stamharmonie geen punten worden gegeven.

NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS KEURLIJST HARZERS

Afdeling : .....

Inzender : .....

Kooinummer : ..... Ringnr. ....

Datum : ..... Uur : ...../.....

Gezongen waardetoeren   Bemerkingen

Holrollen   27 .....

Knorren   27 .....

Watertoeren   27 .....

Holklingels18 .....

Fluiten   18 .....

Schokkels   18 .....

Kloeken   18 .....

Kloekrollen   18 .....

Klingels   6 .....

Klingelrollen   6 .....

Indruk   9 .....

subtotaal _____

Strafpunten

Slechte watertoeren   9 .....

Slechte kloektoeren   9 .....

Slechte fluiten   9 .....

Slechte klingeltoeren   9 .....

Zwieren   9 .....

Ophaal   9 .....

Neustoeren   9 .....

subtotaal _____
EINDTOTAAL _____

STAM

1^e vogel .....

2^e vogel .....

3^e vogel .....

4^e vogel .....

Stamharmonie .....

TOTAAL _____

De keurmeester :